

LIETUVOS NACIONALINĖS UNESCO KOMISIJOS SEKRETORIATAS

Biudžetinė įstaiga, Šv. Jono g. 11, LT-01123 Vilnius, tel. (8 5) 210 7340, faks. (8 5) 210 7343, el. p. lietuva@unesco.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188734151

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai
Vilniaus miesto savivaldybei
Kultūros paveldo departamentui prie Kultūros ministerijos
p. Gediminui Rutkauskui, Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūros direktoriui (site manager)

2015-12-17 Nr. 4S-288

Kopija:
Lietuvos nuolatinei atstovybei prie UNESCO

DĖL BUVUSIO UŽSTATYMO ATKŪRIMO UNESCO PASAULIO PAVELDO VIETOVĖJE VILNIAUS ISTORINIAME CENTRE

Reaguodami į pastaruoju metu kylančias diskusijas dėl buvusio užstatymo atkūrimo Vilniaus istoriniame centre, norėtume paskatinti savo oficialią poziciją šiuo klausimu išreikšti institucijas, atsakingas už pasaulio paveldo vertybės Vilniaus istorinio centro valdymą ir jo išskirtinės visuotinės vertės išsaugojimą. Ar viešai išsakoma nuomonė atkūrimo klausimu yra pagrįsta oficialia Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos pozicija, ar tai privatus požiūris ir asmeninės intencijos?

Maloniai primename, kad 2013 m. dokumente 37COM 8E Pasaulio paveldo komiteto patvirtino Vilniaus istorinio centro Išskirtinės visuotinės vertės aprašą, kuriame teigiama: „Gatvių tinklas yra būdingas viduramžiams: mažos gatvelės dalija miestą į netaisyklingus kvartalus su didelėmis aikštėmis, atsiradusiomis vėlesniais periodais“ (anglų k.: „The street pattern is typically medieval, with small streets dividing it into irregular blocks, but with large squares inserted in later periods“). Taigi, nežiūrint to, kad dalis viešųjų erdvių atsirado vėliau, jos yra Vilniaus istorinio centro, kaip pasaulio paveldo vertybės, dalis. Išskirtinės visuotinės vertės apraše įvardinami Vilniaus istoriniai ir architektūriniai pokyčiai, įvykę po 1945 m. ir atsižvelgiama į jau susiklosčiusius naujus socialinius bei ekonominius poreikius: „Kai kurios erdvės, jų panauda ir veiklos natūraliai pakito besivystant socialiniams ir ekonominiams poreikiams, tačiau aprašytieji vietovės reikšmingi bruožai išlieka lengvai atpažįstami (anglų k.: „Some spaces, uses and activities have naturally changed with developing social and economic needs, yet the formulated significance of the property remains readily recognisable“).

Vilniaus istorinio centro buvusių erdvių atkūrimas yra kraštutinė priemonė, kurios imantis sukeltumėm abejotinas diskusijas ne tik su vietos, bet ir tarptautine bendruomene. Remiantis tarptautiniais UNESCO, ICOMOS ir ICCROM dokumentais: Tarptautinė paminklų ir kompleksų konservavimo ir restauravimo chartija (1964, Venecija), Nara autentiškumo dokumentu (1994, Nara), Vienos memorandumu „Pasaulio paveldas ir šiuolaikinė architektūra – istorinio urbanistinio kraštovaizdžio valdymas“ (2005, Viena), Istorinio urbanistinio kraštovaizdžio rekomendacija (2011, Paryžius) ir ypač Rygos chartija „Dėl autentiškumo ir istorinės rekonstrukcijos kultūros paveldo atžvilgiu“ (2000, Ryga) pseudo iliustratyvių formų pasaulinėje praktikoje yra vengiama. Vienas iš pagrindinių išskirtinės visuotinės vertės kriterijų yra autentiškumas ir vientisumas, todėl istorinio užstatymo atkūrimas nesugrąžina sunaikintos vertės, o ją sumenkina.

Būtina atsižvelgti ir į per daugiau kaip 60 metų susiklosčiusias miestiečių tradicijas buvusio užstatymo teritorijas laikyti miesto rekreacinėmis, viešomis erdvėmis. Šioms teritorijoms reikėtų parengti tvaraus naudojimo strategiją, nukreiptą į kokybišką socialios aplinkos kūrimą bei skatinanti darnią, dinamišką jos vystymą.

Pabrėžtina, kad Vilniaus senamiesčio istorinių erdvių atkūrimas būtų traktuojamas kaip nauja statyba. Atsižvelgiant į Lietuvoje nustatytą teisinį reguliavimą, Lietuvos Respublikos Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 8 straipsnio 1 dalį, statybos valstybinę priežiūrą atlieka Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos. Todėl Kultūros paveldo departamentas neturėtų jokių teisinių mechanizmų įtakoti, vertinti ar kitaip reaguoti į naujas statybas Vilniaus istoriniame centre, tokiu būdu didelę ir svarbią Vilniaus senamiesčio teritoriją palikdamas už kultūros paveldo apsaugą neatsakingai institucijai prie Aplinkos ministerijos, nors vadovaujantis 2010-05-19 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 544 Dėl institucijų, atsakingų už UNESCO Pasaulio paveldo sąraše esančių objektų apsaugą Lietuvoje, paskyrimo, už Vilniaus istorinį centrą yra atsakinga Lietuvos Respublikos kultūros ministerija.

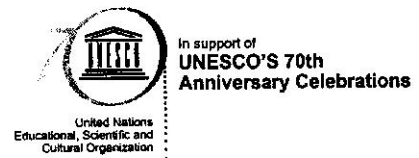
Maloniai prašome atsižvelgti į išdėstytus argumentus ir pareikšti tvirtą poziciją dėl buvusio užstatymo atkūrimo Vilniaus istoriniame centre.

Pagarbiai,

Generalinė sekretorė

Asta Junevičienė

Renata Vaičekonytė Kepežinskienė, tel. (8 5) 210 7340, el. paštas: renata.kepezinskiene@unesco.lt